

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. VI. Confirmationis materia proxima, & forma hujus Sacramenti
explicantur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

potest majus, potest quilibet minus; ut homo potest generare hominem, non aquilam: Sacerdos potest conficere corpus & sanguinem Christi, sed non altaria consecrare, vel alios Sacerdotes ordinare, quod est minus, & veluti quædam præparatio ad Eucharistiam conficiendam.

§. VI.

Confirmationis materia proxima, & forma hujus sacramenti explicantur.

48.

Dico secundò, materiam proximam Confirmationis esse unctionem Chrismatis in fronte, per manum Episcopi, in formam crucis factam.

Constat ex communi usu & praxi Ecclesiæ, varijsq; Conciliorum decretis, præcipuè Florentini, in decreto Eugenij. Et quidem primò quod materia proxima Confirmationis sit unctio Chrismatis, liquet ex generali regula sacramentorum quæ in usu consistunt, nam in his proxima materia est usus materiæ remotæ, quia est id quod immediatè per formam significatur. Secundò, quod faciendâ sit unctio in fronte confirmandi, constat ex eodem decreto Eugenij ubi sic habetur: *Ideo in fronte ubi verecundia sedes est, confirmandus inungitur, ne Christi nomen confiteri erubescat.* Tertiò hæc unctio chrismatica in modum crucis fieri debet, tum ut verificentur verba illa formæ: *signo te signo crucis*: tum etiam ut per hoc declaratur, Christianum non debere erubescere crucem Christi, quæ secundum Apostolum Judæis fuit scandalum, Gentibus autem stultitia, ut subdit Eugenius loco citato. Aliam inlinuat rationem D. Thomas hic art. 4. ad 3. ubi ait: *Hoc sacramentum non solum ordinatur ad hoc quod homo sanctificetur in seipso, sed exponitur cuicunque pugna exteriori. Et ideo non solum fit mentio de interiori sanctificatione, cum dicitur: Confirmo te Chrismate salutis, sed etiam signatur homo exterius quasi vexillo crucis ad pugnam spiritualem, quod significatur, cum dicitur: Configno te signo crucis.* Tertiò hæc unctio debet fieri immediatè manu ipsius Episcopi, & non medio aliquo instrumento, quia hoc sacramentum debet fieri per aliquam manûs impositionem, ut constat ex suprâ dictis. Quod verò unctio fiat pollice manûs dexteræ, solum ex ritu præscripto ab Ecclesiâ, & ex consuetudine habetur: unde validum esset sacramentum, si fieret alio digito, vel manu sinistra, quia verè fieret per impositionem manûs; peccaret tamen Episcopus, quia in hoc discederet à consuetudine Ecclesiæ, & à ritu præscripto in Pontificali Romano.

Dico tertiò: hanc formam sacramenti Confirmationis, quâ utitur Romana Ecclesiâ: *Configno te signo crucis, & confirmo te Chrismate salutis, in nomine Patris & Filii & Spiritu Sancti*, esse convenientissimam: posse tamen hoc sacramentum validè ministrari, sub alijs formis, ab ista substantialiter diversis.

49. Prima pars patet, nam ut observat D. Thomas in forma illa quâ utitur Romana Ecclesiâ, tria designantur, quæ in sacramento Confirmationis reperiuntur, nimirum signum quo notatur is qui in certamen Christianæ militiæ descensurus est, robur spirituale quod homini per hoc sacramentum confertur, & causa conferens tale robur, scilicet sanctissima Trinitas, quæ convenientissimè in hoc sacramento exprimitur, tum

quia illud est perfectio Baptismi, qui sit expressa invocatione Trinitatis; tum etiam quia in confirmatione armatur Christi miles, ut interius mysteria, Trinitatem profiteri non erubescat.

Secunda verò pars suadetur: nam in editio Constantini Magni (si tamen verè illius est) quod habetur tomo 1. Conciliorum, ante Concilium Nicænum primū, Constantinus Magnus refert se à Sylvestro Papa, post Baptismum, in fronte signatū, & Chrismate unctū fuisse, in hæc verba: *Signet te Deus sigillo fidei, in nomine Patris & Filii, & Spiritus Sancti, in consignatione fidei.* 2. apud Ambrosium libro 2. de sacramentis cap. 7. in fine, forma traditur: *Deus Pater omnipotens*

B qui te regeneravit ex aqua & Spiritu Sancto, consigne tibi peccata tua, ipse te unget in vitam æternam. Item in quodam Rituali Romano ante anno 800. scripto, hæc forma (ut refert Alcuinus) habetur: *Signa eos Domine signo crucis: ego te confirmo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Denum forma sacramenti Confirmationis in Ecclesiâ Græcâ, hæc est: *Signaculum domini spiritus Sancti*, supple est istud: ut patet ex omnibus Græcorum Euchologijs, ubi hæc forma refertur. Et ex secundo Concilio œcumenico can. 7. ubi expressè traditur, ut testatur Græcorum rituum peritissimus & doctissimus Cardinalis Bessarion, libro de sacramento Eucharistiæ, tom. 1. Bibliothecæ Sacræ, folio 382. Hanc etiam esse Græcorum formam asserunt Arcudius Græcorum Author, de concordia occidentalis & orientalis Ecclesiæ in sacramentorum administratione lib. 2. cap. 6. & 7. Basilii Pontius de sacramento Confirmationis paginâ 2. cap. 7. & Vercellensis missionibus Apostolicis titulo 11. sect. 1.

Nec obstat quod ait Catulmyritus in concordia utriusq; Ecclesiæ, Tractatu 1. accuf. 7. nimirum Severum Patriarcham Alexandrinum libello de ritibus Baptismi, tomo 6. Bibliothecæ Sacræ, referre formam Confirmationis omnino latinam Romanam. Nam sicut in Ecclesiâ Latina diversis Ritualibus & Pontificalibus est invariè diversæ formas Confirmationis, quæ paritè in diversis Græcis Euchologijs diversè inveniuntur formæ Confirmationis, sed quæ frequentior est in Euchologijs Græcis, est illa quam recensimus, ut Authores citati testantur.

Non valet etiam quod idem Author secundò dicit, nempe hæc verba: *Signaculum domini spiritus Sancti*, non esse formam sacramenti Confirmationis, sed cuiusdam chrisimationis conciliatoris ceremonialis, quæ ab Ecclesiâ Græcâ olim in Baptismo adhibebatur. Nam præterquam quod Cardinalis Bessarion, & Arcudius Authores Græci, & in Græcorum ritibus peritissimus, expressè testantur, verba illa esse formam quâ communiter Græci utuntur, dum sacramentum Confirmationis administrent: Clemens VIII. bulla de instructione Græcorum, quæ habetur tomo 3. Bullarj fol. 47. cum prohibuisset Presbyteris Græcis, ne Confirmationis sacramentum conferrent, prohibuit quoq; ne illa verba, *Signaculum domini spiritus Sancti*, proferrent, sed aut illa absolverent Baptismum: At si illa verba non essent vera forma Confirmationis, sed quædam solum Baptismi ceremoniam continerent, ac certe non prohibuisset, nisi Baptismus plures haberet ceremonias in Latina & Græcâ Ecclesiâ, quæ nullâ ratione negligi debent, ut bene testatur Arcudius libro 2. cap. 7. Ergo &c.

Ex his probata manet secunda pars conclusio-
nis, quæ asserit sacramentum Confirmationis
posse validè ministrari sub alijs formis substan-
tialiter distinctis ab eo quæ Ecclesia Romana jam
utitur: quis enim negare audeat aliquas ex for-
mis relatis, substantialiter differre ab ea quæ ho-
die Ecclesia utitur, cum in forma Græcorum, &
in Ambrosiana, nulla fiat invocatio Trinitatis,
nec expressio actionis ministri? Unde dicendum
est, Christum non determinasse formam sacra-
menti Confirmationis, quoad speciem, sed solum
quoad genus, & instituisse solum quod hoc sa-
cramentum celebraretur per aliqua verba quæ
eius effectum significarent, ac reliquissè potestati
Ecclesiæ verba illa determinare, unde orta est di-
versitas illa formarum, diversiq; ritus sacramen-
tū illud ministrandi in Latina & Græca Ecclesia.
Sicut in sacramento Ordinis Christus non de-
terminavit materiam in specie, sed solum in ge-
nere, & voluit quidem quod non conferretur
Ordinē nisi per aliquod signum sensibile, signifi-
cativum potestatis quæ traditur: non tamen in
particulari tale signum designavit: unde in Ec-
clesia Latina Sacerdotes initiantur per contactū
calicis & patenæ, & in hac actione character
sacerdotalis imprimitur: in Ecclesia verò Græ-
ca, per solam manuum impositionem super caput
ordinandi sacerdotum conferitur. De quo
Tractatu præcedenti disputatione 1. art. 5.

ARTICULUS III.

*Quidnam sit subiectum capax Confirmationis,
& utrum ad ejus susceptionem adulti aliquan-
do obligentur?*

54. Dico primò: subiectum capax Confirmatio-
nis est quilibet baptizatus. Ita definitum
est ab Urbano Papa de consecratione dist. 5. can.
Omnes, ubi sic dicitur: Omnes fideles per manus im-
positionem Episcoporum, debent Spiritum Sanctum
per Baptismum accipere.

Id etiam probat D. Thomas hic art. 8. in corp.
quia sicut de intentione naturæ est, ut omnis qui
corporaliter nascitur, ad perfectam perveniat
ætatē; ita & multo magis de intentione Dei,
hominem spiritualiter renatum per Baptismum,
perficere per Confirmationem.

Idem confirmat in argumento *sed contra*, ex
eo quod Spiritus Sanctus adveniens in die Pen-
tecostes, Atrorum 2. replevit totam domum, per
quam Ecclesia designabatur, & quicumq; erant
in eadem domo quæ Apostoli, fuerunt omnes
repleti Spiritu Sancto: Ego sacramentum Con-
firmationis, quod datur ad illam plenitudinem
consequendam, debet omnibus qui sunt in Ec-
clesia exhiberi.

55. Observandum tamen est ex Catechismo Pij V.
parte 2. cap. 7. omnibus quidem post Baptismum,
Confirmationis sacramentū posse administrari,
minis tamen communiter expedire hoc fieri ante
rationis usum. Primò, quia major est reverentia
sacramenti, ut cum propria fide & dispositione
hominis suscipiatur. Secundò, est etiam major
utilitas ipsius susipientis, quia majorem gratiā
ex opere operato accipiet, si cum propria dispo-
sitione accedat. Tertiò, ut magis meminerit
quod ei dicitur, cum ab Episcopo alapa ceditur,
deinceps pro nomine Jesu contumelias liben-
ter pati debere. Quartò, ut magis vitetur peri-
culum iterationis, ob ignorantiam vel oblivio-

A nem Confirmationis jam acceptæ. Deniq; cum
sacramentum Confirmationis sit veluti secunda
fidei professio solemnī, per se videtur expediens,
ut quando prima in Baptismo facta est per alios,
secunda in hoc sacramento fiat per ipsūmet
susipientem. Sufficit autem communiter ætas
septem annorum, atq; etiam licet præveniri
poret justa de causa, ut si imminerent persecu-
tiones, sicut tempore nascentis Ecclesiæ, vel si
puer hac occasione prætermisā, non posset diu
post, ob Episcoporum penuriam, vel aliam simi-
lem causam, hoc sacramentum suscipere.

Dico secundò: ad recipiendum sacramentum
Confirmationis in nullo casu tenentur adulti,
sub præcepto, per se & directè eos obligante. Est
B contra Scotum, Bellarminum, Turrianum,
Martinum, & alios. Est tamen D. Thomæ in
4. dist. 7. quæst. 3. art. 2. quæstione 1. in corp. ubi
dicit quod sacramentum Confirmationis non
est necessitatis, sed utilitatis; quod tamen esset
falsum, si in aliquo casu per se tenerentur adulti
sub præcepto ipsum recipere, tunc enim esset
sacramentum necessitatis præcepti. Item in hac
parte suprā quæst. 65. art. 4. postquam dixit du-
pliciter aliquid necessarium dici, uno modo sim-
pliciter, sine quo videlicet haberi non potest fi-
nis: alio modo secundum quid, sine quo scilicet
finis non habetur ita convenienter, sicut equus
necessarius est ad iter; subdit secundo isto mo-
do necessariam esse Confirmationem, quod ta-
men patet fore falsum, si Confirmatio esset per
se de præcepto, in aliquo casu.

Ratio etiam suffragatur: Nullū enim est præ-
ceptum, neq; divinum, neq; Ecclesiasticum, per
se obligans fideles in aliquo casu, ad suscepi-
onem sacramenti Confirmationis: Ergo sub nul-
lo præcepto, per se & directè unquam tenentur
illud suscipere. Consequentia patet, Antecedēs
verò probatur primò de præcepto divino, quia
in nullo Scripturæ loco habetur, sicut habentur
præcepta de Baptismo, Eucharistia, & Pœnitentia;
neq; ex traditione, cum nulla sufficiens tradi-
tio habeatur in Concilijs, Patribus, aut Eccle-
sia, quæ præceptum hoc divinum persuadeat;
neq; colligitur ex ipsa natura sacramenti, quia
sacramentum Confirmationis solum datur ad
melius: esse homines autem in vita spirituali
non tenentur ad id quod melius est.

Probat etiam Antecedens quoad secundā
partem, & ostenditur nullum esse præceptū Ec-
clesiasticum obligans fideles ad susceptionem
Confirmationis: Ecclesia enim non imponit
præceptū de aliquo sacramento suscipiendo, ni-
si præsupposito divino præcepto, determinando
scilicet tempus quo illud debet impleri, ut patet
in alijs sacramētis necessarijs, nempe Baptismo,
& Pœnitentia; unde cum nullum sit divinum
præceptum de Confirmatione suscipienda, ut
jam ostensum est, nullum etiam erit de illa præ-
ceptum Ecclesiasticum. Addo quod, si esset ali-
quod præceptum Ecclesiasticum, maxime obli-
garet in articulo mortis: quod tamen esse falsum
patet, tum ex usu Ecclesiæ, tum ex Melchiade
Papain cap. Spiritus Sanctus, de consecratione
dist. 5. ubi dicit hoc sacramentum non esse ne-
cessarium hominibus jam morituris.

Dixi autem in conclusione, adultos per se &
directè non teneri ad suscipiendum sacra-
mentum Confirmationis, quia interdum per accidēs
& indirectè ad illud recipiendum obligari pos-
sunt, putā ratione scandali, ut si putaretur ali-
quis